

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ” 2020 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: «Фінансові результати і податок на прибуток у системі обліку, аналізу та аудиту (на прикладі ДП «Боні-Ю»)»
(назва теми)

Виконавець:

студентка Центру заочної форми навчання
Грекова Інна Сергіївна
(прізвище, ім'я, по батькові) _____ /підпис/

Науковий керівник:

Доктор економічних наук, доцент
(науковий ступінь, вчене звання) _____
Артюх Оксана Валентинівна
(прізвище, ім'я, по батькові) _____ /підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПОДАТОК НА ПРИБУТОК: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ	6
1.1. Фінансові результати: визначення, склад та порядок відображення в бухгалтерському обліку.....	6
1.2. Нормативна регламентація податку на прибуток у системі оподаткування.....	16
1.3. Порядок відображення фінансових результатів та податку на прибуток у фінансовій та податковій звітності.....	20
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ТА ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК НА ДП «БОНІ-Ю»	29
2.1. Загальна організаційно-економічна характеристика досліджуваного підприємства.....	29
2.2. Особливості організації обліку фінансових результатів та податку на прибуток на ДП «Боні-Ю».....	34
2.3. Економіко-математична модель оптимізації обліку фінансових результатів.....	41
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ТА АУДИТ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ: МЕТОДИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ	48
3.1. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства.....	48
3.2. Загальна методика аудиту фінансових результатів та податку на прибуток у системі податкового контролю.....	60
3.3. Управління прибутком як основа сталого розвитку підприємств.....	70
ВИСНОВКИ	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	76
ДОДАТКИ	80

ВСТУП

В умовах функціонування змінної економіки прибуток є однією з найважливіших і найскладніших економічних категорій, яка займає одне з центральних місць серед інструментів управління економікою. Значення прибутку в умовах ринку настільки велике, що К. Р. Макконнелл і С. Брю називають її первинним рушієм капіталістичної економіки [1].

Актуальність теми. Прибуток є метою, заради якої повинно працювати підприємство. Можна сказати, що прагнення до отримання прибутку - це вираз основного принципу раціональної поведінки в економіці — досягнення максимальних результатів за мінімальних витрат, бо прибуток у найзагальнішому вигляді і є різниця між отриманими доходами і сукупними витратами. Прибутковість підприємства є одним із найважливіших показників його діяльності, адже у разі, якщо підприємство отримує чистий прибуток, у нього з'являється додатковий ресурс для інвестицій у власну діяльність, оновлення основних засобів, розширення виробництва, виплат дивідендів, а відтак воно стає більш привабливим для інвестицій. Тому виникає потреба в розкритті методичних та організаційних аспектів обліку, аналізу та аудиту фінансових результатів діяльності підприємства.

Питання відображення фінансових результатів та податку на прибуток підприємств у підсистемах обліку та контролю знайшли своє відображення у працях багатьох вчених, науковців та фахівців, зокрема, О. В. Артюх, В. Г. Білика, С. В. Кучер, Л. Г. Ловінської, С. В. Мочерного, О. В. Олійника, О. Є. Ширягіної, Л. М. Яременко та інших. Втім і досі залишаються невирішеними питання теорії, методики та діючої практики організації обліку та контролю фінансових результатів, оподаткованого прибутку і податку на прибуток вітчизняних підприємств. Саме пошук напрямків поліпшення теоретико-прикладних та методичних основ обліку і контролю фінансових результатів, податку на прибуток з метою прийняття оптимальних управлінських рішень обумовило актуальність теми магістерської роботи.

Мета і завдання дослідження. Мета роботи полягає у дослідженні теоретико-методичних та практичних аспектів обліку, аналізу, аудиту фінансових результатів і податку на прибуток у системі управління вітчизняних підприємств.

Відповідно до мети у роботі поставлені та підлягають вирішенню такі завдання:

- визначити сутність фінансових результатів, склад та порядок відображення в бухгалтерському обліку;
- розглянути нормативну регламентацію податку на прибуток у системі оподаткування;
- розкрити порядок відображення фінансових результатів та податку на прибуток у фінансовій та податковій звітності;
- дослідити особливості організації обліку фінансових результатів та податку на прибуток на ДП «Боні-Ю» та запропонувати модель оптимізації обліку фінансових результатів;
- проаналізувати показники фінансових результатів за складовими – доходами, витратами;
- розглянути методику проведення аудиту фінансових результатів та податку на прибуток у системі податкового контролю;
- довести, що управління прибутком є основою сталого розвитку вітчизняних підприємств.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є облік операцій, пов'язаних з формуванням доходів, витрат, фінансових результатів та податку на прибуток на ДП «Боні-Ю». Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні аспекти обліку, аналізу, аудиту фінансових результатів та податку на прибуток.

Методи дослідження. При виконанні дослідження використовувались такі методи: системний аналіз – для деталізації і розчленування об'єкта дослідження на окремі важливі складові елементи; синтез – для узагальнення різних аспектів обліку, аудиту і аналізу фінансових результатів; інформаційне

моделювання – для забезпечення дослідження нормативно-довідковими матеріалами; абстрагування – для формування узагальнених висновків на основі системного аналізу і синтезу теорій і практики організації системи забезпечення обліку фінансових результатів; конкретизація – для обґрунтування змісту форм облікового забезпечення; опитування, фактична перевірка, порівняння, перерахунок, документальна перевірка, вибіркоче дослідження – при проведенні аудиту фінансових результатів; аналітичні розрахунки; порівняння – для зіставлення даних у динаміці; графічний метод – для наочного зображення результатів дослідження та інші методи дослідження.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження є законодавчі акти України, нормативні документи, довідково-інформаційні видання, наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених, наукові статті та матеріали науково-практичних конференцій, а також статутні, первинні документи, облікові реєстри, дані фінансової та податкової звітності базового підприємства.

У процесі роботи автором опубліковані тези на тему «Податок на прибуток: законодавчі новації 2020 року» у збірнику матеріалів міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми формування та стабілізації регіональної економіки», м. Дніпро, 29 серпня 2020 р. [2].

ВИСНОВКИ

На підставі дослідження теоретичних та практичних аспектів обліку та контролю фінансових результатів можна стверджувати, що фінансові результати діяльності підприємства значною мірою залежать від рівня його управління. Це обумовлює необхідність розвитку інформаційної системи обліку, удосконалення його організаційної структури, контролю. В умовах ринкової економіки отримання прибутку та забезпечення рентабельної діяльності суб'єкта господарювання є необхідною складовою, яка обумовлює зростання ринкової вартості підприємства. Як основний узагальнюючий показник фінансових результатів діяльності підприємства, прибуток є важливим джерелом формування його капіталу, забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності. Тому об'єктивно існує потреба у подальшому вивченні та дослідженні проблем обліку, аналізу і аудиту фінансових результатів.

Об'єктом дослідження є облік, аналіз, аудит фінансових результатів та податку на прибуток ДП «Боні-Ю», основними видами діяльності якого є виробництво та реалізація хлібобулочної продукції, макаронних виробів; надання приміщень в оренду; оптова та роздрібна торгівля

Ведення бухгалтерського обліку здійснюється у відповідності до прийнятої облікової політики підприємства в автоматизованому режимі за допомогою комп'ютерних програм «1С: Підприємство», «Банк-клієнт», «Медок».

На підставі основних фінансових показників господарської діяльності розглянута загальна економічна характеристика досліджуваного підприємства.

Порівняний аналіз основних фінансових показників дав змогу зазначити, що господарська діяльність ДП «Боні-Ю» є досить динамічною та конкурентоспроможною у ринковому середовищі. Втім з метою зменшення залежності підприємства від найбільш термінових зобов'язань управлінському персоналу доцільно поповнити власні оборотні кошти шляхом збільшення

обсягів продажу, мінімізації витрат, що дозволить поліпшити фінансову стійкість підприємства.

Для досягнення мети в роботі розглянуті теоретико-методичні основи бухгалтерського обліку фінансових результатів та їх складових – доходів та витрат. Розкрита нормативно-правова регламентація обліку, критерії визначення, визнання та оцінки доходів, витрат і фінансових результатів. Результати критичного огляду нормативного забезпечення обліку фінансових результатів свідчать про необхідність удосконалення нормативно-правової бази.

В роботі розглянута організація синтетичного та аналітичного обліку фінансових результатів товариства. Відмічено, що аналітичний облік фінансових результатів організований на підприємстві з врахуванням специфіки його діяльності, тобто видів операційної діяльності, іншої діяльності, та який формується тільки на підставі підтверджуючих документів, таких як: виписка банку, рахунок-фактура, товарно-транспортна накладна, вимога-накладна на відпуск матеріалів, акт виконаних робіт, наданих послуг, витратна накладна, прибуткова накладна, акти приймання-передачі матеріалів (активів) тощо.

Інформація про доходи від реалізації продукції, товарів, робіт і послуг у відповідності до облікової політики в бухгалтерському обліку товариства акумулюється на рахунках 7 класу за відповідними субрахунками, про витрати – на рахунках класу 9 за відповідними субрахунками, на підставі первинних документів. Фінансові результати діяльності підприємства визначаються в бухгалтерському обліку на рахунку 79, як різниця між доходами та витратами. Узагальнені фінансові результати в подальшому відносяться на рахунок 44 «Нерозподілений прибуток / непокриті збитки».

Вивчена нормативна регламентація податку на прибуток у системі оподаткування та розглянуто порядок відображення фінансових результатів та податку на прибуток у фінансовій та податковій звітності на вітчизняних підприємствах.

Розкрита загальна організаційно-економічна характеристика досліджуваного підприємства та особливості організації обліку фінансових результатів та податку на прибуток на ДП «Боні-Ю». Розглянута економіко-математична модель оптимізації обліку фінансових результатів, яка дає можливість наочно і графічно аналізувати, планувати фінансово-господарську діяльність підприємства у частині доходів, витрат, прибутку та своєчасно відобразити її в системі бухгалтерському обліку.

З'ясовано, що ведення бухгалтерського обліку доходів і фінансових результатів, їх документальне оформлення на ДП «Боні-Ю» організовано у відповідності з прийнятою обліковою політикою за встановленими принципами, що не суперечать законодавчим вимогам. Втім, при визначенні елементів облікової політики підприємством не враховані фактори впливу на фінансовий, управлінський, податковий облік, зокрема, за видами доходів та витрат. З метою удосконалення облікової політики підприємства доцільно більш детально визначити методичні аспекти облікової політики, способи і процедури, що використовуються підприємством для ведення об'єктів бухгалтерського обліку.

У процесі роботи проведено аналіз фінансових результатів у динаміці років, який дозволив оцінити темпи зростання прибутку; вивчити вплив суб'єктивних і об'єктивних факторів на зміну прибутку та визначити рівень їх впливу; виявити резерви збільшення прибутку.

Ступінь прибутковості підприємства визначається показником рентабельності, який вимірюється системою відносних показників, що характеризують ефективність роботи підприємства в цілому, прибутковість різних напрямів діяльності, прибутковість окремих видів продукції Чиста рентабельність продажу підприємства має тенденцію до зростання, що є позитивним фактором. Для підвищення показнику рентабельності в роботі запропоновано оптимізувати витрати шляхом зниження собівартості та інших витрат підприємства, збільшення доходів від різних видів діяльності через розширення ринків збуту продукції (товарів, робіт, послуг).

В роботі розглянута загальна методика аудиту фінансових результатів та податку на прибуток у системі податкового контролю. Перевірка фінансових результатів та податку на прибуток контролюючими органами ДФС України досліджена за відповідними етапами.

У процесі роботи виявлені типові помилки у відображенні доходів, витрат у системі бухгалтерського та податкового обліку, при складанні фінансової та податкової звітності. Акцентовано увагу на відповідальності платників податків при порушенні податкового законодавства, зокрема, при неподачі або невчасній подачі декларації з податку на прибуток, порушенні строків сплати податку на прибуток, заниженні податкового зобов'язання з податку на прибуток. Виходячи з цього, зазначено, що тільки неухильне дотримання податкової дисципліни дає можливість суб'єкту господарювання зберегти стабільний фінансовий стан свого підприємства.

Доведено, що управління прибутком є основою сталого розвитку вітчизняного підприємства. Саме забезпечення ефективного управління прибутком підприємства визначає ряд вимог до цього процесу: інтегрованість з загальною системою управління підприємством; комплексний характер формування управлінських рішень; динамізм прийняття управлінських рішень та багатоваріантність підходів до їх розробки, орієнтованість на стратегічні цілі розвитку підприємства

Отже, впровадження результатів дослідження у практику господарської діяльності ДП «Боні-Ю» дозволить керівництву покращити стан обліку та контролю фінансових результатів та податку на прибуток, що в подальшому сприятиме прийняттю обґрунтованих управлінських рішень з метою одержання більш високих фінансових результатів діяльності підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Денисенко М. П., Захарова Ю. І. Заходи підвищення прибутковості підприємства. *Агросвіт*. №1. 2020. С. 24-28.
2. Грекова І. С., Артюх О. В. Податок на прибуток: законодавчі новації 2020 року. *Проблеми формування та стабілізації регіональної економіки*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Дніпро, 29 серпня 2020 р. Дніпро: НО «Перспектива», 2020. С. 97-100.
3. Ковбич Т. М. Аудит звітності про фінансові результати: організація та методика: автореф. дис.. ... канд.. екон. наук: 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)». URL : <http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/1642/1/%D0%9A%D0%BE%D0%B2%D0%B1%D0%B8%D1%87.PDF>
4. Державна служба статистики України: офіційний сайт. URL: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2019/fin/chpr/chpr_pr/chpr_pr_u/chpr_pr_319_u.htm
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України 07.02.2013 р. за №73. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
6. Журавель Г. П., Клевець В. Б., Хомин П. Я. Облікова політика підприємства в ринкових умовах: навч. посібник. К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2014. 320 с.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2000 р. № 353. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01>
8. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>

10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>

11. Публічний звіт про підсумки діяльності Державної казначейської служби України за 2019 рік. URL: <https://www.treasury.gov.ua/storage/app/sites/1/uploaded-files/%20%D0%93%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%92%D0%98%2020pdf.pdf>

12. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві: Закон України № 466–IX від 16.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/466-20>

13. Податковий кодекс України: Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2755-17/conv>

14. Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств: наказ Міністерства фінансів України від 20.10.2015 р. № 897 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 14.11.2019 р. № 481. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-15#Text>

15. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996 / Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

16. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності. URL: <https://www.minfin.gov.ua/news/view/mizhnarodni-standarty-finansovoi-zvitnosti> – perekladukrainskoiu – movoiurik?categordohidna-politika &subcategory=buhgalterskij-oblik

17. Войтенко Т. В. Облікова політика – 2010: головне. *Податки і бухгалтерський облік*. 2010. № ½. С. 16-22.

18. Черній М. Я. Формування облікової політики підприємств на основі організаційно-технологічних особливостей діяльності. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2012. Вип. 2 (23). С. 381–388.

19. Домбровська Н. Р. Облікова політика доходів, витрат та фінансових результатів підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського*. Вип. 9. 2016. С.771-775. URL: <http://global-national.in.ua/archive/9-2016/158.pdf>

20. Купріна Н.М., Шаталова А.В., Апостолов К.В., Бачинська О.В. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства: теоретичний та практичний аспект. *Економіка харчової промисловості*. 2018. Т. 10, Вип. 4. С. 48-57.

21. Петришина Н.С., Кнець Ю.О. Методичні основи аналізу фінансових результатів діяльності промислового підприємства. *Наука й економіка*. 2014. № 2 (34). С. 52-54.

22. Яріш П.М., Касьянова Ю. В. Методи проведення аналізу фінансових результатів діяльності організацій. *Управління розвитком*. 2015. № 4(144). С. 159–162.

23. Дегтярьова В.М., Мамченко К.Ю. Фінансовий аналіз: навчально-методичний посібник. Донецьк: ДонДУУ, 2011. С.186-187.

24. Кобилецький В. Р., Коефіцієнт фінансової стійкості/ В. Р. Кобилецький. *Financial Analysis online*. URL: <https://www.finalon.com/slovnik-ekonomichnikh-pokaznikiv/346-pokaznik-finansovoji-avtonomiji-pokaznik-finansovoji-nezalezhnosti>

25. Порядок ведення органами Державної фіскальної служби України оперативного обліку податків і зборів, митних та інших платежів до бюджетів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: наказ Міністерства фінансів України від 07.04.2016 р. № 422. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-16#Text>

26. Про затвердження Зразка форми акта (довідки) документальної планової/позапланової виїзної перевірки податкового, валютного та іншого

законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, та Методичних рекомендацій щодо оформлення матеріалів документальних перевірок: наказ ДФС України від 01.06.2017 р. № 396. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0396872-17#Text>

27. Костюк Б. В. Податковий аудит діяльності суб'єктів господарювання: дис. ... канд.. екон. наук: 08.00.09. Київ, 2019. 230 с.

28. Костюк Б. В. Стимулюючий вплив податкового аудиту на рівень податкової дисципліни. *Ефективна економіка*. Дніпро: Дніпровський держ. аграрно-екон. ун-т: ТОВ «ДКС-центр», 2018. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6196>

29. Оніщенко В. Адміністрування податку на прибуток. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/7204-admnstruvannya-podatku-na-pributok>

30. Кошман А. В., Пархоменко М.В., Сергієнко В.В. Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством: матеріали III Всеукраїнської наук.-практ. конф., м. Полтава, 31 березня 2020 року. Полтава, 2020. С. 396-398.

31. Опікунова Н.В., Лопата В.Г. Управління прибутком підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2014. № 46. С. 294-298.

32. Гаватюк Л.С., Дармограй Н.В., Прибутковість українських підприємств: реалії сьогодення. *Молодий вчений*. 2016. № 1 (28). С. 40-43.

33. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22 квітня 1993 року за 3125-ХІІ, (зі змінами та доповненнями) URL:<http://zakon.rada.gov.ua>

34. Глушко Л.В. Законодавчо-нормативне забезпечення обліку аналізу доходів. *Науковий світ*. 2016. № 42. С. 50-56.

35. Лещенко Р. М., Наум А. А. Напрями вдосконалення оподаткування малого підприємництва: євроінтеграційний аспект *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип. 43, Том 2. С. 72–75.